

Reszkető Petra
független szakértő

Bíró Ferenc
Elnök
Integritás Hatóság Korruptióellenes Munkacsoport
Budapest

Tisztelt Integritás Hatóság!
Tisztelt Elnök Úr!

Köszönettel vettem pozitív döntésüket az Integritás Hatóság (IH) Korruptióellenes Munkacsoportjában független szakértőként való részvételem felől. Felkérésüket elfogadom és köszönettel vettem a meghívót a Munkacsoport alakuló ülésére.

Nagyon remélem, hogy a Munkacsoport érdemi szerepet játszik majd a nyílt és átlátható kormányzati működés jó gyakorlatainak (újra)honosításában és a közpénzgazdálkodás hatékonyságának és elszámoltathatóságának javításában. Ugyanakkor, ahogy pályázatomban is hangsúlyoztam, megítélésem szerint ennek fontos előfeltételei vannak. Ezeket a Munkacsoport működését és ügyrendjét érintő előfeltételeket, továbbá főbb stratégiai közpolitikai javaslataimat részletezem a következőkben.

A Korruptióellenes Munkacsoport működésének minimum feltételei és ügyrendi javaslatok

Az Integritás Hatóság az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. Törvény rendelkezései nyomán létrehozta a Korruptióellenes Munkacsoportot, mely kormányzati és nem-kormányzati szereplőkből áll és a Hatóságtól független elemző, javaslattevő, véleményező és döntés-előkészítő feladatot lát el. E szerepének záloga a Munkacsoport működésének, döntéseinek és ajánlásainak teljes nyilvánossága és átláthatósága.

1. A Munkacsoport működésének teljes átláthatósága és nyilvánossága

Aktív szakértői részvételem pályázatomban jelzett minimum feltétele, hogy a Munkacsoport működése példamutatóan átlátható és széles nyilvánosság számára követhető legyen. Fontos, hogy az ülések előkészítése, az ott elhangzott kormányzati és nem-kormányzati észrevételek és javaslatok dokumentációja adjon betekintést és adott esetben becsatlakozási lehetőséget a szélesebb civil, szakmai és üzleti nagyközönség számára. Minimum feltételnek tekintem az alábbi dokumentumok közzétételét a Hatóság [internetes honlapján](#) (és/vagy a [kormányzati portálon](#)):

- A mindenkori ülések napirendje és előkészítő anyagai - az ülést megelőző időpontban (kiegészítő javaslat az ügyrend tervezet IV. pontjához)
- A mindenkori ülések jegyzőkönyve, benne kiemelten az ülésen elhangzott, vitát generáló hozzászólások, vélemények és javaslatok – az ülést követően, legkésőbb a következő ülés napirendjéhez csatoltan (kiegészítő javaslat az ügyrend tervezet VIII. pontjához)
- A Munkacsoport előzetes és véglegesített féléves/éves munkaterve – az elfogadást megelőzően és követően (kiegészítő javaslat az ügyrend tervezet II. pontjához)

2. A Munkacsoport tagok független, szakmai munkájának biztosítása

- A Munkacsoport ülések kezdeményezési joga megillessen a nem-kormányzati résztvevőket - amennyiben a szavazati joggal rendelkező, nem-kormányzati Munkacsoport tagok legalább egyszerű többsége (50%+1 fő) fele ezt írásban jelzi a Hatóság elnökének (kiegészítő javaslat az ügyrend tervezet IV. pontjához).
- A Munkacsoportban biztosított legyen a tagsággal nem bíró, nem-kormányzati szakemberek és szakmai közönség véleményének figyelembevétele a döntés-előkészítés során, szakmai és társadalmi konzultációs folyamat beépítésével. Fontos hangsúlyozni, hogy a Munkacsoport felállítása és működése nem helyettesíti a korrupcióellenes jogszabályok és intézkedések meghozatalához szükséges széleskörű társadalmi egyeztetést.

A Korrupcióellenes Munkacsoport stratégiai szerepét és munkatervét érintő további javaslatok

3. A Munkacsoport féléves vagy éves stratégiai munkatervének társadalmi részvételiséget biztosító kidolgozása és közzététele

A féléves/éves munkaterv tervezet társadalmi konzultációra bocsátása, a nem-kormányzati felek által tett javaslatokra és észrevételekre adott hatósági válaszok teljes körű közzététele, valamint a végleges, elfogadott féléves vagy éves munkaterv közzététele 2023 első negyedév zárásával (Izd, fentebb 1. pont, egyben kiegészítő javaslat az ügyrend tervezet II. pontjához).

A Munkaterv tartalmi pontjainak az alábbi, közpolitikai kezdeményezéseket javaslom:

3.1. A közérdekű adatok és adatbázisok hozzáférhetőségének és minőségének javítására tett ajánlások kidolgozása a nyílt adat sztenderdeknek való hazai megfelelés erősítése – kiemelten, az információszabadság törvény (CXII/2011) felülvizsgálatának kezdeményezése és átlátható, társadalmi és szakmai konzultációjának facilitálása:

⇒ Azonnali lépésként az EU-s és hazai költségvetésből finanszírozott támogatások, kiemelt állami beruházások, közbeszerzési adatok, és egyéb, hazai fejlesztési célú költségvetési adatok nyilvánosságát, online letölthetőségét, valamint az érintett kormányzati online felületek (pl. www.palyazat.gov.hu, www.kozbeszerzes.hu, www.allamkincstar.gov.hu) adat-felhasználó-barát átalakítására tett javaslatok kidolgozása, továbbá

⇒ A közfeladatot ellátó szervek szerződési adataira, a végső tulajdonosok nyilvántartására, és telekkönyv-adatok nyílt adat sztenderdek szerinti nyilvánossá tételére vonatkozó javaslatok megfogalmazása.

3.2. Közérdekű bejelentők védelmét érdemben biztosító kormányzati lépésekre vonatkozó javaslatok kidolgozása – kiemelten a meglévő jogszabályok felülvizsgálata, bejelentő védelmi keretrendszer intézményi és személyi feltételeinek megteremtése.

3.3. A lobbitevékenység, a stratégiai együttműködések, a kiemelt kormányzati beruházások átláthatóbbá tételét segítő kormányzati lépések szorgalmazása, kiemelten a meglévő jogszabályok nemzetközi jó gyakorlatoknak megfelelő felülvizsgálata, a kapcsolódó intézményi keretrendszer átláthatóságot és széles társadalmi, szakmai és üzleti részvételt lehetővé tevő átalakítása.

4. Érdemi szerep felvállalása az új Nemzeti Korruptióellenes Stratégia kialakításában, társadalmi konzultációjában és utánkövetésében

A 2023 júniusáig tartó időszakban alapos, széles körű és átlátható stratégia-alkotási folyamat keretében kell bevonni nem csak az Munkacsoport tagokat, hanem szélesebb körben is az érdekelt társadalmi, civil szervezeteket és szakértőket.

5. A korruptióellenes hazai kormányzati, nemzetközi és hazai nem-kormányzati háttéranyagok, állásfoglalások teljes nyilvánossága

Fontos, hogy mind az Munkacsoport tagok, mind a széles nagyközönség hozzáférjen olyan információkhoz, adatokhoz, statisztikákhoz, amelyek nélkül elképzelhetetlen a korruptió problémák elemzése és megvitatása (például, a GRECO ötödik körös jelentése a mai napig nem nyilvános).

6. A kormányzati korruptióellenes intézkedések érdemi nyomon követése és ennek nyílt kommunikációja az Integritás Hatóságtól függetlenül kidolgozott Munkacsoport-jelentés formájában

A feltételelességi mechanizmus keretében megítélésem szerint a Munkacsoport kiemelt feladata az EU felé vállalt kormányzati intézkedések monitorozása, a korruptió kockázatot jelentő folyamatok, jogszabályok azonosítása, illetve ezekről nyílt és valóság-hű jelentések publikálása (kiegészítő javaslat az ügyrend tervezet IX. pontjához).

7. A korruptióellenes kormányzati intézkedések eredményességének és hatékonyságának mérése

A Munkacsoport kezdeményező szerepet vállaljon fel a feltételelességi mechanizmus keretében vállalt és végrehajtott hazai kormányzati intézkedések számbavételében, eredményességének és hatékonyságának mérésében és az ezekről való társadalmi kommunikációban.

Azzal összhangban, hogy a Munkacsoport közjogi szempontból nem avatkozhat be az Integritás Hatóság tevékenységébe, meggyőződésem, hogy a fentiek szellemében és az ajánlott szakmai prioritásokat követő munkájával, ajánlásaival és azok széles körű kommunikációjával átütőbben hangosíthatja fel a korruptióellenes intézkedésekben jártas hazai szakértők, civil szervezetek és aktivisták üzeneteit és javaslatait. Egyúttal érdemben járulhat hozzá a hazai közbeszédhez a korruptió társadalmi költségeinek, káros következményeinek tudatosításával, valamint olyan közpolitikai ajánlásokkal, melyek támpontokat nyújthatnak a Magyar Kormány korruptióellenes intézkedéseinek nyomkövetéséhez és elősegíthetik azok eredményességét.

A Munkacsoport szakértő tagjaként arra fogok törekedni, hogy a fenti ügyekben és minden további, a hazai vagy európai uniós közpénzek felhasználását, a központi és önkormányzati működés átláthatóságát javító kezdeményezéshez proaktívan hozzájáruljak. Ha és amennyiben a Munkacsoport működése és ügyrendje a fent taglalt, átláthatóságot és nyilvánosságot érintő minimum feltételeket nem teljesíti, vagy bármely további előremutató javaslat szisztematikus hátrítását, fennakadását vagy ellehetetlenülését, vagy akár csak a Korruptióellenes Munkacsoport közpolitikai szerepének és legitimitásának társadalmi megkérdőjelezését tapasztalom, fenntartom azonnali kilépésem jogát.

Bizalmukat és szakmai partnerségüket előre is meköszönve, tisztelettel,

Budapest, 2022. december 12.

Reszkető Petra, MPhil

Független szakértő

Igazgató, kutató (Budapest Intézet)